

> Retouradres Postbus 93144 2509 AC Den Haag

Vereniging van Bos- en Natuurterreineigenaren
Mw. V. Dalm
Princenhof Park 7
3972 NG DRIEBERGEN RIJSENBURG

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Postbus 19530
2500 CM Den Haag
www.rvo.nl

T 088-0424242
wmb@rvo.nl

Onze referentie
9990004025353

Datum 17 augustus 2022
Betreft Goedkeuringsbesluit
Gedragscode soortenbescherming Bosbeheer

Geachte mevrouw Dalm,

Hierbij ontvangt u het goedkeuringsbesluit voor de door u opgestelde gedragscode.

Procesverloop

Op 27 november 2020 heeft u mij de 'Gedragscode soortenbescherming Bosbeheer' (hierna: gedragscode) aangeboden in het kader van de Wet natuurbescherming (hierna: de Wnb) met het verzoek deze goed te keuren.

Voor de goedkeuring wordt de Uniforme Openbare Voorbereidingsprocedure van Afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht gevolgd. Het ontwerpbesluit is op 1 april 2021 gepubliceerd in de Staatscourant en heeft zes weken ter inzage gelegen. Op dit ontwerpbesluit zijn 22 zienswijzen ingediend. Aan de hand hiervan werd aan u gevraagd de gedragscode op bepaalde punten aan te passen. Ook zijn er aanpassingen verricht in het besluit. De voornaamste wijzigingen zijn: het niet toestaan van vellingen tijdens de broedperiode en het classificeren van groepenkap, schermkap en bodembewerking als ruimtelijke ingreep en daarbij behorende extra maatregelen ten opzichte van beschermde soorten, met name ten aanzien van reptielen en amfibieën. De zienswijzen hebben echter geen aanleiding gegeven om goedkeuring aan de gedragscode te onthouden.

De inhoud van de zienswijzen en mijn reactie daarop is weergegeven in de bij dit besluit gevoegde Nota van Antwoord. De indieners van de zienswijzen zijn schriftelijk op de hoogte gebracht van de reactie op de zienswijzen en het definitieve besluit.

Wettelijk kader

Vrijstelling op basis van een gedragscode

Op grond van artikel 3.31 van de Wnb kan vrijstelling worden verleend van de verboden bedoeld in de artikelen 3.1, 3.2, zesde lid, 3.5, 3.6 tweede lid, of 3.10 van de Wnb, en de krachtens artikel 3.11, eerste lid van de Wnb, geldende verplichting tot melding, bij handelingen die zijn beschreven en aantoonbaar worden uitgevoerd conform een door de minister voor Natuur en Stikstof goedgekeurde gedragscode en die plaatsvinden in het kader van:

- a. een bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- b. een bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of de bosbouw;
- c. een bestendig gebruik; of
- d. een ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

Goedkeuring gedragscode

Een gedragscode wordt conform artikel 3.31, tweede lid, van de Wnb uitsluitend goedgekeurd als hierin een wijze van uitvoering van werkzaamheden is beschreven, waarmee afdoende gewaarborgd is dat ten aanzien van beschermde soorten:

- a. voldaan wordt aan de genoemde voorwaarden, zoals genoemd in de artikelen 3.3, vierde lid, 3.8, vijfde lid en 3.10, tweede lid, onder a, e, f of g, van de Wnb;
- b. geen benutting of economisch gewin plaatsvindt;
- c. zorgvuldig wordt gehandeld;
- d. geen andere bevredigende oplossing bestaat.

Zorgvuldig handelen houdt in dat van de beschreven werkzaamheden geen wezenlijke invloed uitgaat op beschermde soorten en voorafgaand en tijdens de werkzaamheden in redelijkheid alles wordt verricht of gelaten om schade aan beschermde planten en/of diersoorten te voorkomen, of zo veel mogelijk te beperken.

Afstemming met provincies

Overeenkomstig artikel 3.31, vierde lid, van de Wnb heb ik mijn voornemen tot het goedkeuren van de '*gedragscode soortenbescherming bosbeheer*' afgestemd met gedeputeerde staten van de provincies. Genoemde afstemming heeft uit oogpunt van efficiëntie plaatsgevonden voorafgaand aan het indienen van de gedragscode voor goedkeuring, opdat gewenste aanpassing van de gedragscode onverwijld in gang kon worden gezet. Na de verwerking van de zienswijzen is er nogmaals afstemming geweest.

Toetsing

Reikwijdte van de gedragscode

Gebruikers

De gedragscode is primair bedoeld voor leden van de Vereniging Bos- en Natuureigenaren (hierna: VBNE) maar kan ook worden gebruikt door andere partijen die in opdracht van een bosbeheerder het werk uitvoeren. Dit kan alleen als deze partijen voldoen aan alle eisen en voorwaarden die de gedragscode stelt aan de uit te voeren werkzaamheden.

Kernprocessen EU

Vergunningen en handhaving

Onze referentie

9990004025353

De aansprakelijkheid ligt bij de gebruiker van de gedragscode. De provincie is het bevoegd gezag voor handhaving op de gedragscode.

Kernprocessen EU
Vergunningen en handhaving

Werkzaamheden

In paragraaf 6.1 en 6.3 beschrijft u welke werkzaamheden tot regulier bosbeheer worden gerekend en onder de vrijstelling van deze gedragscode vallen.

De gedragscode is opgesteld voor zowel 'bestendig beheer en onderhoud' als voor 'ruimtelijke ontwikkeling en inrichting' (ook wel ruimtelijke ingrepen). Onder ruimtelijke ingrepen vallen: groepenkap, schermkap en bodembewerking.

Onze referentie
9990004025353

De werkzaamheden die onder 'regulier bosbeheer' verstaan worden, vallen naar mijn oordeel onder bestendig beheer of onderhoud in de bosbouw, als bedoeld in artikel 3.31, eerste lid, aanhef en onder b, van de Wnb, mits het hierbij gaat om werkzaamheden die steeds gericht zijn op behoud van de bestaande situatie.

De werkzaamheden 'groepenkap', 'schermkap' en 'bodembewerking' worden gezien als ruimtelijke ingreep. Voor deze werkzaamheden zijn extra maatregelen opgenomen om ervoor te zorgen dat er geen negatieve effecten op de stand van instandhouding kunnen optreden. Bij verjongingskap in de vorm van groepenkap geldt bijvoorbeeld een oppervlakte van maximaal 0,5 hectare. Bij schermkap (een tussenvorm, tussen dunning en groepenkap, waarbij behoud van bosklimaat centraal staat), geldt een maximum van 2 hectare. Zowel bij groepenkap als schermkap geldt, bij toepassing van deze gedragscode, dat op ieder moment maximaal 15% van het bos in verjonging mag zijn bij bossen groter dan 5 hectare. Voor bossen kleiner dan 5 hectare geldt een maximum van 30%. Deze werkzaamheden vallen naar mijn oordeel onder ruimtelijke ontwikkeling en inrichting als bedoeld in artikel 3.31, eerste lid, onder d, van de Wnb. De gedragscode omvat slechts kleinschalige ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Bij (kleinschalige) ruimtelijke ontwikkeling en inrichting betreft het veranderingen die leiden tot een functieverandering of uiterlijke verandering van het gebied. De werkzaamheden zijn gericht op het voorkomen van een overtreding op beschermde soorten. Gezien herpetofauna (amfibieën en reptielen) ook onder de grond zitten is er voor deze soortgroepen advies gevraagd aan deskundigen van RAVON en de WUR om te treffen maatregelen in te vullen waardoor de staat van instandhouding niet in het geding kan komen.

Soorten

In bijlage B staat genoemd voor welke soorten de gedragscode van toepassing is. Het gaat om bijna alle in het bos levende- of voorkomende soorten.

Uitzonderingen zijn een aantal zeldzame soorten, namelijk de vuursalamander, vroedmeesterpad, geelbuikvuurpad en de knoflookpad en (verblijfplaatsen van) de wolf en de lynx. Bij het aantreffen van de hierboven genoemde zeldzame soorten of bij het aantreffen van andere soorten dan genoemd in bijlage B is de gedragscode niet van toepassing.

Gunstige staat van instandhouding en andere bevredigende oplossing

Bosbeheer wordt uitgevoerd om de volgende redenen:

- Structuur en variatie in bossen behouden, waarbij het habitat van soorten wordt beschermd.
- Het verwijderen van ongewenste soorten (invasieve soorten of exoten) of het aanbrengen van gewenste soorten.

- Het voortzetten van cultuurhistorische beheersvormen waar sommige soorten van afhankelijk zijn (hakhoutbeheer).
- Het omvormen van monocultuur naaldhoutbossen.
- Het omvormen van bossen om deze klimaatbestendig te maken.
- Brand- en recreatie veiligheid in de bossen kunnen bieden.

Kernprocessen EU
Vergunningen en handhaving

Onze referentie
9990004025353

Om de bovenstaande doelen te bereiken is echter wel beheer nodig, te verdelen in twee categorieën: bestendig beheer en onderhoud (BBO) en ruimtelijke ingrepen (RI).

Bestendig beheer en onderhoud

Bestendig beheer en onderhoud, bestaande uit:

- Het kappen van bomen en struiken door middel van uitkap tot een maximum oppervlakte van 0,05 hectare (500 vierkante meter). De beperking in oppervlakte zorg ervoor dat er geen significante ecologische effecten op de soorten kunnen plaatsvinden omdat soorten op deze manier altijd de mogelijkheid hebben om ergens anders heen te vluchten. Uitkap is nodig als beheer om gevarieerde bossen, zonder open plekken, te laten ontstaan.
- Het zeer lokaal omleggen van bestaande onverharde recreatieve routes. Het kan nodig zijn om bestaande routes te verleggen of om te leggen indien een beschermde natuurwaarde dicht op de weg komt te zitten.
- Het bewerken van gevelde bomen. Gevelde bomen moeten bewerkt worden om het transport vervolgens te versnellen.
- Het verplaatsen van gevelde bomen naar wegen of paden. Hierdoor is er zo min mogelijk invloed op de soorten door het hout naar wegen of paden te verplaatsen. Zo kan het hout snel vervoerd worden, waardoor de totale tijd gependend in het bos en verstoring daarmee beperkt wordt.
- Het aanplanten van bomen of struiken; Dit kan nodig zijn indien variatie aangebracht moet worden, of als natuurlijke groei van het bos te lang duurt voordat het doel gerealiseerd wordt.
- Het maaien of rooien van vegetatie. Dit kan nodig zijn indien men open plekken wilt creëren voor soorten die daar profijt van hebben.

Bij deze activiteiten worden maatregelen getroffen die zoveel mogelijk gericht zijn op het voorkomen van overtredingen. De maatregelen worden toegelicht en beschreven in hoofdstuk 9 en 10 van de gedragscode. De belangrijkste maatregel om veel schade te voorkomen is door geen vellingen te doen in de broedperiode. Hiermee worden de grootste risico's op schade voor met name vogels, maar ook op andere soortgroepen, voorkomen. Alle bijzondere nest-, holte-, en keverbomen worden ontzien. Bij de velrichting wordt rekening gehouden dat bomen niet op beschermde natuurwaarden terecht komen. Binnen 20 meter van burchten van bevers, dassen en vossen wordt niet gewerkt en er blijft voldoende beschutting over. Bosranden worden per keer niet meer dan een kwart afgezet tot maximaal 25 meter per keer. De ecologisch deskundige bepaalt bij bijzondere nestbomen, holtebomen en keverbomen of de minimaal te houden afstand groter dan 50 meter moet zijn. Materieel rijdt niet over of komt niet binnen 20 meter van burchten, bosmiernesten, waardplanten van vlinders of zeldzame planten, broeihopen of bekende overwinteringsplaatsen van reptielen.

Door de kleinschaligheid van deze activiteiten en door de getroffen maatregelen wordt er zorgvuldig gehandeld. Deze activiteiten zullen hierdoor geen negatieve invloed op de staat van instandhouding van aanwezige soorten hebben.

Kernprocessen EU
Vergunningen en handhaving

Onze referentie
9990004025353

Ruimtelijke ingrepen

Activiteiten waarbij er wel een effect optreedt ten opzichte van de functionaliteit van leefgebieden zijn ruimtelijke ingrepen.

Hierbij is de kans op een overtreding van verbodsbepalingen groter. Het gaat in de gedragscode bosbeheer om drie activiteiten: groepenkap, schermkap en bodembewerking. Om biodiversiteit te behouden en te bevorderen is het versterken van de structuur en de soort- en leeftijdssamenstelling van bos een effectieve maatregel (Bossenstrategie: Bos voor de toekomst 7.2, bladzijde 49). Om dit te bereiken is het van belang dat alle bosontwikkelingsfases in een aantal bossen aanwezig zijn, waaronder open plekken en jonge fases die vervolgens op termijn weer overgaan in een andere fase. Groepenkap en schermkap zijn om deze reden nodig om de open plekken in een bos te creëren. Dit in tegenstelling tot uitkap waarbij er geen open plekken worden gecreëerd.

Bodembewerking is nodig om gewenste bosontwikkeling te stimuleren voor het realiseren van natuurlijk habitat van soorten behorend bij boomsoorten die niet goed verjongen door bijvoorbeeld een dichte grasmat of braamopslag. Daarnaast geeft bodembewerking kansen aan bossoorten die afhankelijk zijn van een open bodem. In die situaties is bodembewerking na groepenkap of schermkap de enige oplossing om het gewenste doel te bereiken. Er is dus een noodzaak voor het uitvoeren van deze activiteiten omdat er geen andere bevredigende oplossingen bestaan om de gewenste doelen te bereiken.

Deze activiteiten kunnen onder de vrijstelling van een gedragscode worden uitgevoerd om de volgende redenen:

- Door afbakening van het oppervlakte bos dat tegelijkertijd in verjonging mag zijn (maximaal 30%) is de kans op impact gering en blijft er te allen tijde voldoende alternatief leefgebied, waarbij groepenkap wordt afgebakend tot maximaal 0,5 hectare en schermkap tot maximaal 2 hectare, waarbij altijd een scherm blijft staan waardoor het bosklimaat niet verloren gaat.
- Schermkap kan in combinatie met groepenkap plaatsvinden, zolang het scherm behouden blijft.
- Bodembewerking wordt alleen uitgevoerd op de gronden waar gekapt is en waar bodembewerking nodig is om bosgroei te stimuleren.
- In de maatregelen wordt rekening gehouden met de kwetsbare periode van soorten door in die perioden niet in de buurt te werken. Voor vogels houdt dit in dat in het broedseizoen helemaal niet gewerkt kan worden onder deze gedragscode. Belangrijke verblijfplaatsen worden gemarkeerd en ontzien zodat altijd voldoende leefgebied overblijft om de functie van de verblijfplaats niet aan te tasten. Daarnaast is de manier van werken gericht op een zo kort mogelijk durende verstoring voor aanwezige soorten.

- Er worden voor de meeste soorten enkel maatregelen uit de maatregelencatalogus gebruikt. Hierin staan enkel effectief bewezen maatregelen die door experts bevestigd zijn als effectief. Daarnaast zijn deze maatregelen breed gedragen en is er veel draagvlak voor het uitvoeren ervan. Ook is er onderzoek gedaan door de WUR, RAVON en EIS naar de maatregelen die moeten worden genomen voor reptielen, amfibieën en insecten om geen overtredingen te begaan en daarmee de staat van instandhouding niet in het geding te laten komen. De maatregelen afkomstig uit deze onderzoeken zijn opgenomen in de gedragscode.
- Voor groepenkap geldt dat de grootte van de velling wordt beperkt tot 0,5 hectare.
- Bij aanwezigheid van voortplantingswateren van amfibieën mag maximaal 5% van het oppervlakte in een jaar worden gekapt. Schermkap wordt beperkt tot maximaal 2 hectare per locatie waarbij een scherm van tenminste 15 m² per hectare grondvlak behouden blijft. Op ieder moment mag maximaal 15% van een bos in verjonging zijn. Bij bodembewerking worden speciale flora-en faunaelementen ontzien en mag per locatie maximaal 50% van de grond bewerkt worden. Voor de specifieke maatregelen zoals deze zijn opgenomen in de gedragscode met betrekking tot groepenkap, schermkap en bodembewerking, verwijs ik naar gedragsregels nummers 17, 27 en 29. Daarnaast gelden ook de overige gedragsregels ten behoeve van zorgvuldig handelen en het voorkomen van overtredingen, zoals het niet werken in het broedseizoen.
- Afhankelijk van de schaal van de ingreep worden activiteiten machinaal of met de hand uitgevoerd. Kap op grotere schaal zal met machines sneller zijn en daardoor minder verstorend werken dan wanneer dezelfde hoeveelheid met de hand moet worden omgezaagd. Voor kleinere oppervlakten is een machine te verstorend in verhouding met de uit te voeren handelingen.
- Door te werken buiten het broedseizoen en kwetsbare perioden, het vermijden en ontzien van burchten, holtebomen, nestbomen en keverbomen en door het kleinschalig houden van de werkzaamheden wordt voldoende aangetoond dat er zorgvuldig wordt gehandeld en er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is die minder of geen effecten op beschermde soorten zal hebben. Met in achtneming van alle voorzorgsmaatregelen, wordt geconcludeerd dat er geen wezenlijke effecten zullen kunnen optreden en dat daarbij de lokale, regionale en landelijke staat van instandhouding niet in het geding komt.

Bij een correcte naleving van de gedragscode is gewaarborgd dat de betreffende werkzaamheden geen wezenlijke negatieve invloed kunnen hebben op de staat van instandhouding van beschermde soorten. De gebruiker van de gedragscode maakt namelijk een beoordeling van de mogelijke effecten tijdens het opstellen van een ecologisch werkprotocol. De gunstige staat van instandhouding van beschermde soorten wordt daarmee gewaarborgd.

Kernprocessen EU
Vergunningen en handhaving

Onze referentie
9990004025353

Beoordeling belangen

De werkzaamheden die in de gedragscode worden benoemd, worden uitgevoerd in het belang van 'volksgezondheid of openbare veiligheid', 'ter voorkoming van ernstige/belangrijke schade aan bossen' en 'bescherming van (wilde) flora of fauna'.

De onderbouwing van de belangen staat beschreven in hoofdstuk 5 van de gedragscode, op pagina's 9 en 10. De werkzaamheden vallen meestal onder een combinatie van de genoemde belangen.

'Volksgezondheid of openbare veiligheid'

Een aantal werkzaamheden in bossen dient om de openbare veiligheid te garanderen. Bijvoorbeeld het omvormen van monoculturen als bescherming tegen brandgevaar. Daarnaast is voor het bieden van veilige recreatiemogelijkheden onderhoud nodig aan paden.

'Ter voorkoming van ernstige/ belangrijke schade aan bossen'

Deze gedragscode ziet ook toe op voorkoming van schade aan bossen zelf. Door bossen te voorzien van structuur en variatie is het beter bestand tegen stormschade en klimaatverandering. Dit zorgt er voor dat de flora en fauna in de bossen ook beter beschermd blijft. Dit belang is alleen bedoeld ter voorkoming van schade. Bij reeds opgetreden schade, bijvoorbeeld door stormschade, is dit belang daarom niet van toepassing.

'Bescherming van (wilde) flora of fauna'

In bossen leven beschermde soorten. Per soort is verschillend beheer nodig voor het behoud van het soort specifieke habitat. Een voorbeeld hiervan is het hakhoutbeheer, waardoor bomen zichzelf kunnen blijven herstellen, maar ook het creëren van open plekken ten behoeve van reptielen. Daarnaast zijn er ook andere maatregelen nodig voor de bescherming van flora en fauna. Zo is het verwijderen of aanbrengen van bepaalde boomsoorten belangrijk voor te beschermen soorten en het creëren van beter leefgebied.

Met in achtneming van alle voorzorgsmaatregelen, wordt geconcludeerd dat er geen wezenlijke effecten zullen kunnen optreden en dat daarbij de lokale, regionale en landelijke staat van instandhouding niet in het geding komt. Naar mijn oordeel passen de genoemde werkzaamheden binnen de voorwaarden en belangen genoemd in de artikelen 3.3, vierde lid, 3.8, vijfde lid en 3.10, tweede lid, onder a, e, f of g, van de Wnb. Voor de activiteiten zoals beschreven in de gedragscode voor de uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig beheer, ruimtelijke ingrepen en onderhoud in de bosbouw kan dan ook vrijstelling van de verboden genoemd in de betreffende artikelen van de Wnb worden verleend bij het toepassen van deze gedragscode.

Voorzorgsmaatregelen

Wezenlijk negatieve invloed

Met een gedragscode moet door zorgvuldig handelen een wezenlijk negatieve invloed op (de lokale populaties van) beschermde soorten worden voorkomen. Het is de verantwoordelijkheid van de gebruiker van de gedragscode om bij elk project te beoordelen of hiervan sprake is. Dit moet van geval tot geval worden beoordeeld.

Kernprocessen EU
Vergunningen en handhaving

Onze referentie
9990004025353

Omdat een gedragscode juist bedoeld is om gebruikt te kunnen worden in meerdere gevallen, moet worden aangegeven hoe bij elk individueel project beoordeeld wordt of er sprake is van wezenlijk negatieve invloed op beschermde soorten.

Kernprocessen EU
Vergunningen en handhaving

Onze referentie
9990004025353

De gedragscode voldoet op dit punt aan de eisen die hieraan worden gesteld, door middel van het invullen van een ecologisch werkprotocol (zie hoofdstuk 7 van de gedragscode).

Maatregelen voor zorgvuldig handelen

In hoofdstuk 9 en 10 van de gedragscode beschrijft u voorzorgsmaatregelen om (risico op) schade aan beschermde soorten te minimaliseren. Voor het geval er onvoorziene natuurwaarden worden aangetroffen tijdens werkzaamheden, staat in hoofdstuk 8 van de gedragscode beschreven hoe moet worden gehandeld.

De beschreven voorzorgsmaatregelen zijn minimumnormen voor zorgvuldig handelen, waar de gebruiker van de gedragscode zich in ieder geval aan moet houden.

Waar bijvoorbeeld staat *zo veel mogelijk, in redelijkheid, bij voorkeur of in beginsel*, beschouw ik de daar beschreven voorzorgsmaatregel als de concreet na te leven gedragsregel.

Naar mijn oordeel wordt door het nemen van de genoemde voorzorgsmaatregelen zorgvuldig gehandeld. Deze voorzorgsmaatregelen zullen ertoe leiden dat bij gebruik van de gedragscode bosbeheer geen negatieve effecten zullen zijn op de staat van instandhouding.

Ecologisch werkprotocol

De relevante maatregelen voor zorgvuldig handelen zijn in een ecologisch werkprotocol opgenomen. Dit ecologisch werkprotocol moet op de locatie, waar de werkzaamheden worden uitgevoerd, aanwezig zijn en bekend zijn onder werknemers die betrokken zijn bij de werkzaamheden. Werkzaamheden moeten volgens dit protocol uitgevoerd worden. Het ecologisch werkprotocol beschrijft u in hoofdstuk 7 en bijlage A van de gedragscode.

Benutting of economisch gewin

Naar mijn oordeel vindt er bij de beschreven werkzaamheden geen benutting of economisch gewin van beschermde soorten plaats. Er kan wel benutting van het geogste hout plaatsvinden, maar dit is nooit het doel van de werkzaamheden uitgevoerd onder deze gedragscode.

Verantwoordelijkheid

De eindverantwoordelijkheid voor het toepassen van de gedragscode bij werkzaamheden ligt bij de bosbeheerder. Dit betekent bijvoorbeeld dat wanneer aannemers beheer en onderhoud uitvoeren in opdracht van de beheerder, deze partijen gehouden zijn aan de gedragscode. De verantwoordelijkheden beschrijft u in paragraaf 10.1 van de gedragscode.

Onvoorziene omstandigheden

In paragraaf 9.1 en 10.8 gedragsregel 28 van de gedragscode wordt aangegeven hoe gehandeld moet worden bij het optreden van onvoorziene omstandigheden.

Voor zover in de gedragscode wordt ingegaan op onvoorziene omstandigheden, wordt opgemerkt dat het niet mogelijk is om in die situaties gebruik te maken van een gedragscode. Onvoorziene omstandigheden vallen dan ook niet onder de reikwijdte van de gedragscode.

Kernprocessen EU
Vergunningen en handhaving

Onze referentie
9990004025353

Voor onvoorziene omstandigheden zal daarom (zo nodig) een afzonderlijke ontheffing moeten worden aangevraagd, en in dat geval zal onverwijld contact opgenomen worden met het bevoegd gezag.

Onverwacht aangetroffen soorten

In paragraaf 10.8, gedragsregel 29 is aangegeven hoe gehandeld moet worden bij het onverwacht aantreffen van een beschermde soort.

Documentatie van de toepassing van de gedragscode

De toepassing van de gedragscode moet goed gedocumenteerd worden. De wijze waarop dit moet gebeuren is vastgelegd in hoofdstuk 7, stap 3. De documenten moeten tot twee jaar na afloop van een activiteit worden bewaard.

Inventarisatie

Wijze van inventariseren en deskundigheid

In hoofdstuk 7 beschrijft u hoe flora- en faunaonderzoek uitgevoerd moet worden. Als eerste wordt een vooronderzoek gedaan aan de hand van alle beschikbare, recente (zie hieronder 'duur geldigheid gegevens') informatiebronnen. Vervolgens wordt een terreinbezoek gedaan, waarin de te beschermen flora- en fauna- elementen worden geïnventariseerd door een ecologisch deskundige. De definitie van ecologisch deskundige staat in hoofdstuk 2 van de gedragscode. Inventarisaties worden uitgevoerd volgens de landelijke richtlijnen en beschikbare kennisdocumenten voor de soortgroepen in kwestie. Ten slotte wordt het ecologisch werkprotocol opgesteld.

Duur geldigheid gegevens

Inventarisaties vanuit de regeling Subsidie Natuur en Landschap (SNL) zijn zes jaar geldig. Voor inventarisaties uit andere bronnen zoals een quickscan of de NDFF, hanteer ik drie jaar voor jaarrond beschermde vogelnesten en soorten van Bijlage IV van de Habitatrictlijn¹ evenals soorten van bijlage II van de Conventie van Bern² en bijlage I bij de Conventie van Bonn³. Voor overige soorten geldt een cyclus van vijf jaar.

Aandachtspunten bij het gebruik van de gedragscode

Natuurkalender

Indien u gebruik maakt van (natuur)kalenders, wil ik benadrukken dat een natuurkalender een hulpmiddel is voor de planning van werkzaamheden om een eventuele verstoring van flora en fauna te minimaliseren.

¹ Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PbEG 1992 L 206).

² Op 19 september 1979 te Bern tot stand gekomen Verdrag inzake het behoud van wilde dieren en planten en hun natuurlijke leefmilieus (Trb. 1980, 60).

³ Op 23 juni 1979 te Bonn tot stand gekomen Verdrag inzake de bescherming van trekkende wilde diersoorten (Trb. 1980, 145).

De aangegeven gunstige en ongunstige perioden staan daarom niet vast, maar zijn richtlijnen. Actieve perioden van bepaalde soorten kunnen per jaar verschillen. De natuurkalenders kunnen daarom slechts een indicatie geven. Daarom moet altijd een ecologisch deskundige geraadpleegd worden.

Kernprocessen EU
Vergunningen en handhaving

Onze referentie
9990004025353

Vogels

Voor vogels moet u rekening houden met het broedseizoen. Ik wijs u erop dat in de Wnb voor het broedseizoen geen standaardperiode wordt gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aan de orde is, ongeacht de periode. Verder wijs ik u erop dat verblijfplaatsen van vogels die hun nestplaats en de directe omgeving daarvan het hele jaar als rust- en verblijfplaats gebruiken, jaarrond zijn beschermd.

Om rekening te kunnen houden met de actuele gevoelige perioden van de aanwezige soorten, moet u een ecologisch deskundige betrekken bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden.

Insecten

De vermiljoenkever is sterk afhankelijk van de instandhouding van arealen vochtig bos in combinatie met voldoende vers dood hout. Het is dan ook zaak dat bij vastgestelde aanwezigheid van de soort of het sterke vermoeden daartoe, in samenspraak met een deskundige ook voldoende geschikt habitat in stand wordt gehouden.

Zorgplicht

Ik wijs u erop dat voor alle soorten de zorgplicht van artikel 1.11 van de Wnb geldt. Deze zorgplicht is van toepassing op zowel beschermde als onbeschermde dier- en plantensoorten, ongeacht een ontheffing of een vrijstelling op grond van een goedgekeurde gedragscode. De zorgplicht schrijft voor dat u zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan dier- en plantensoorten voorkomt en, voor zover dat niet mogelijk is, aangerichte schade ongedaan maakt.

Beperkingen van de gedragscode

De vrijstelling op basis van deze goedkeuring geldt uitsluitend voor de werkzaamheden en soorten waarvoor in de gedragscode voorzorgsmaatregelen zijn opgenomen.

Als u voor het uitvoeren van uw maatregelen beschermde planten en dieren moet verplaatsen is dat toegestaan. U mag deze soorten verplaatsen uit de directe gevarezone naar een vergelijkbare habitat qua kwaliteit en omvang in de directe omgeving. Voorwaarde is wel dat u de beschermde planten en dieren in één keer verplaatst, zonder onnodig oponthoud. In deze situatie is geen sprake van het uitzetten van dieren in de zin van artikel 3.34 van de Wnb, waardoor een aparte ontheffing van de verbodsbepalingen van artikel 3.34 van de Wnb niet aan de orde is.

Wilt u dieren of planten tijdelijk ergens anders onderbrengen, zonder hen (direct) vrij te laten in de omgeving? Dan heeft u altijd een ontheffing nodig. Ook hier is de zorgplicht van toepassing.

Een goedgekeurde gedragscode soortenbescherming op grond van artikel 3.31 van de Wnb laat de toepassing van de andere bepalingen van de Wnb onverlet, zoals de regels ter bescherming van Natura 2000-gebieden en/of de meld- en herplantplicht van houtopstanden (respectievelijk hoofdstukken 2 en 4 van de Wnb). Een gedragscode voor houtopstanden is wel mogelijk, maar daar is bij de gedragscode soortenbescherming bosbeheer geen sprake van.

Kernprocessen EU
Vergunningen en handhaving

Onze referentie
9990004025353

Duur geldigheid van de gedragscode

De goedkeuring geldt voor vijf jaar. Binnen een jaar na inwerkingtreding van de Omgevingswet wordt de goedgekeurde gedragscode indien nodig aangepast aan de vastgestelde werkwijze naar aanleiding van het project 'Gedragscodes, hoe verder'. Vervolgens wordt de gedragscode voor vijf jaar aangewezen als ministeriële regeling onder de Omgevingswet. Na deze aanwijzing wordt deze huidige gedragscode ingetrokken op basis van artikel IV, eerste lid van het Aanvullingsbesluit natuur Omgevingswet.

Op grond van artikel 5.4, negende lid, van de Wnb kan het goedkeuringsbesluit worden ingetrokken indien naar mijn oordeel de instandhouding van de soorten, of de trend in de staat van instandhouding van deze soorten daartoe noodzaakt. In dat geval kan er niet meer met de gedragscode gewerkt worden.

Project 'gedragscodes, hoe verder?'

Gedurende het project 'gedragscodes, hoe verder?' is duidelijk geworden dat het Reikwijdtedocument een belangrijk onderdeel vormt voor huidige en toekomstige gedragscodes.

Daarnaast worden er over andere onderwerpen afspraken gemaakt die uiteindelijk ook in beleidsregels kunnen worden vastgelegd. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de informatieplicht.

Om op enig moment alle goedgekeurde gedragscodes een uniforme werkwijze te laten bevatten, is er voor gekozen om binnen een jaar na inwerkingtreding van de Omgevingswet alle dan goedgekeurde gedragscodes aan te passen aan de vastgestelde werkwijze zoals die voortvloeit uit het project 'gedragscodes, hoe verder?'. Vervolgens wordt de gedragscode voor een periode van vijf jaar aangewezen als ministeriële regeling onder de Omgevingswet.

Bossenstrategie

In deze gedragscode wordt gerefereerd aan de landelijke bossenstrategie 2030, waar ook de beperking van maximaal 0,5 hectare groepenkap vandaan komt. Indien de bossenstrategie wordt gewijzigd, dan geldt deze wijziging ten aanzien van maximaal te kappen oppervlakte ook direct voor de gedragscode.

Evaluatie

Drie jaar na goedkeuring van de gedragscode wordt door u een evaluatie uitgevoerd naar de doeltreffendheid en werkbaarheid van deze gedragscode. De resultaten van de evaluatie worden betrokken bij het opstellen van nieuwe gedragscodes. De evaluatie van de gedragscode wordt toegestuurd aan de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland via wnb@rvo.nl. Deze evaluatie wordt uitgevoerd ongeacht de aanwijzing als ministeriële regeling.

Monitoring

Vanuit ecologisch perspectief is vooral de vraag relevant of de uitgevoerde maatregelen het gewenste effect gehad hebben op de beschermde soorten.

U moet daarom de populatie(s) van de beschermde soorten en de effectiviteit van de uitgevoerde maatregelen laten monitoren door een ecologisch deskundige. De monitoringsverslagen moeten worden toegezonden aan de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland via wnb@rvo.nl. Ik nodig u uit om samen met de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland op korte termijn te bekijken welke activiteiten specifieke monitoring behoeven. De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland neemt hierover tijdig contact met u op.

Kernprocessen EU
Vergunningen en handhaving

Onze referentie
9990004025353

Conclusie

Ik keur de '*Gedragscode Soortenbescherming Bosbeheer*' goed. De goedkeuring geldt voor vijf jaar. Binnen een jaar na inwerkingtreding van de Omgevingswet wordt de gedragscode, met indien gewenst de nodige aanpassingen, voor een periode van vijf jaar aangewezen bij ministeriële regeling. Het huidige besluit komt dan te vervallen. Gezien bovenstaande overwegingen en met inachtneming van de aanvullingen en aanpassingen, ben ik van mening dat de gedragscode een werkwijze voorschrijft die voldoet aan de vereisten in artikel 3.31, tweede lid van de Wnb.

Wanneer aantoonbaar conform de gedragscode wordt gewerkt geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen genoemd in de artikelen 3.1, tweede en vierde lid, 3.5 tweede en vierde lid, 3.10, eerste lid, aanhef onder b en c, van de Wnb, voor wat betreft de soorten genoemd in Bijlage B van de gedragscode.

Beroep

De termijn van zes weken voor het indienen van een beroepschrift tegen een besluit dat is voorbereid met toepassing van afdeling 3.4 van de Awb vangt aan met ingang van de dag na die waarop het besluit overeenkomstig artikel 3:44, eerste lid, onderdeel a, van de Awb gepubliceerd is. Een beroepschrift kan door eenieder ingediend worden bij de sector bestuursrecht van de rechtbank binnen het rechtsgebied waarvan de indiener van het beroepschrift zijn woonplaats in Nederland heeft.

Meer informatie

Heeft u nog vragen, kijk dan op onze website mijn.rvo.nl. Of bel ons: 088 042 42 42 (lokaal tarief).

Hoogachtend,

De Minister voor Natuur en Stikstof,
Namens deze:

Drs. M.M. van der Burg, Directeur Kernprocessen EU,
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland